

Onder dankzegging voor uw uitnodiging tot deelname aan het rondetafelgesprek. Als vertegenwoordiger van de Nederlandse sector zijn wij diep betrokken bij de discussie rond digitale soevereiniteit en weerbaarheid. Vanaf het moment dat het debat rond soevereiniteit is begonnen heeft Dutch Cloud Community altijd de keuze gemaakt van een gematigde, inclusieve aanpak, gebaseerd op respect en denkend in oplossingen, liever dan in problemen.

Uw uitnodiging bevatte de volgende vragen aan aanbieders en beschermers van digitale dienstverlening:

- Welke cyberveiligheidsrisico's kleven er aan strategische afhankelijkheden?
- Welke afhankelijkheden ziet u momenteel als grootste kwetsbaarheid in de digitale infrastructuur van Nederland?
- Is de Nederlandse ICT-sector nu in staat om cyberveilige infrastructuur en applicaties te leveren?
- Draagt het zwaar(der) meewegen van autonomie in de risicobeoordeling bij aanbestedingen van het Rijk bij aan de digitale weerbaarheid van Nederland?

Wij geven hier nu antwoord op en motivatie bij. En lichten dit vanzelfsprekend graag toe in uw sessie op 27 september aanstaande. We verwijzen ook graag het door ons recentelijk gepubliceerde Position Paper "[De Digitale Economie is de Economie](#)".

Welke cyberveiligheidsrisico's kleven er aan strategische afhankelijkheden?

De Nederlandse samenleving draait op digitale diensten. Elk bedrijf, elke organisatie, iedere overheid en iedere burger maakt er dagelijks gebruik van. Onze welvaart en internationale concurrentiepositie zijn onlosmakelijk verbonden met de kwaliteit en betrouwbaarheid van onze digitale infrastructuur. Heel lang zagen wij het niet als een risico dat onze IT diensten werden verzorgd door Amerikaanse leveranciers. De VS was immers onze trouwe bondgenoot. De ontwikkelingen van het afgelopen jaar hebben CTO's in bedrijfsleven en overheden gedwongen om dit te herevalueren. De alliantie met de VS is niet meer vanzelfsprekend. De garanties die Amerika gaf over de behandeling van onze data zijn er niet meer (voorbeeld PCLOB, de onafhankelijke commissie die het Privacy Framework moet controleren, waarvan 3 van de 5 leden door Trump zijn ontslagen). Microsoft heeft op bevel van de Amerikaanse overheid de accounts van de hoofdaanklager van het Internationaal Gerechtshof afgesloten en erkent dat het geen garanties kan geven dat het geen data van Europese klanten, ook overheden, aan de Amerikaanse regering zal overhandigen, met of zonder toestemming, of dat het de klan er zelfs over zou berichten. Vandaag kan niemand met zekerheid stellen dat, als er een conflict met Rusland zou ontstaan, Amerika onze kant kiest. Onze aanbeveling is dan ook als volgt:

Zorg voor digitale autonomie en soevereiniteit

Het terugdringen van afhankelijkheid van niet-Europese leveranciers is essentieel, zeker nu geopolitieke spanningen toenemen. Dat betekent:

- Breng in kaart welke data waar staat en zorg dat gevoelige gegevens buiten bereik van Amerikaanse wetgeving (CLOUD Act, FISA) worden opgeslagen.
- Kies bij vitale data en systemen expliciet voor Nederlandse of Europese aanbieders.
- Laat de overheid optreden als launching customer om innovatie in de eigen industrie te stimuleren.
- Stel als doel om het gebruik van niet-Europese clouds binnen vijf jaar terug te brengen naar maximaal 30%.

Dit alles zal onze weerbaarheid in belangrijke mate versterken. Cyberdreigingen en -incidenten maken minder kans impactvol te zijn bij een eigen vindingrijke industrie die nauw samenwerkt met haar nationale overheidsdiensten.

Welke afhankelijkheden ziet u momenteel als grootste kwetsbaarheid in de digitale infrastructuur van Nederland?

Wij zijn ervan overtuigd dat Nederland de eigen digitale infrastructuur sterk en toekomstbestendig moet maken. Een robuuste, autonome infrastructuur is de basis voor digitalisering en beperkt kwetsbaarheden en afhankelijkheden. Dat betekent investeren in:

- Zeekabels en internationale connectiviteit.
- Datacenters en energievoorziening voor groeiende AI-toepassingen en ruimte voor eigen voorzieningen en ontwikkeling daarvan.
- Onderwijs, om voldoende ICT-talent op te leiden (waarbij ook extra focus op de instroom van vrouwen nodig is). Uiteindelijk ligt eigen vermogen vooral in eigen kennis en capaciteit. Weerbaarheid is gebaat bij innovatie en innovatie start bij voldoende specialisme in de eigen industrie. Volgens de inschatting van het Ministerie van EZ komen we in 2030 een miljoen ICT-ers tekort!

En beperk afhankelijkheden van non EU partijen omdat deze andere belangen zouden moeten dienen die tegen de eigen weerbaarheid ingaan

Is de Nederlandse ICT-sector nu in staat om cyberveilige infrastructuur en applicaties te leveren?

We moeten kritisch kijken naar de aard van de data en de applicaties die wij nodig hebben. Kan de Nederlandse sector alles wat de Amerikaanse hyperscalers kunnen? Nee. Nog niet in ieder geval. Maar kan de sector gevoelige data op een veilige manier opslaan en verwerken? Ja.

Kan de sector een robuuste, redundante infra leveren waarop tenminste 80% van de behoefte van bedrijven en overheden kan draaien? Zeker.

Kan de sector de investeringen maken om ook op de lange termijn mee te kunnen groeien met de vraag? Daar zal de overheid een rol in moeten spelen. Door zelf ook te investeren in infrastructuur, door een koopsignaal te geven waardoor investeringen ook financieel verantwoord zijn, door samenwerking aan te moedigen, door het aanbestedingsbeleid aan te passen zodat ook niet-Amerikaanse partijen een kans kunnen maken.

Draagt het zwaar(der) meewegen van autonomie in de risicobeoordeling bij aanbestedingen van het Rijk bij aan de digitale weerbaarheid van Nederland?

Een grondige risico analyse is op dit moment essentieel voor iedere organisatie. Wat is de aard van deze data? Hoe afhankelijk ben ik van deze applicatie? Met wie wil ik samenwerken? Hoe erg is het als iemand anders toegang krijgt tot mijn gegevens?

Op basis daarvan moet beleid gemaakt worden. Wat kan blijven zoals het is? En waar moeten we aanpassingen maken?

En dan: wat moet er gebeuren om er iets mee te doen? Wat zijn de obstakels die wij nog tegenkomen?

Deze stappen stellen het Rijk namelijk in staat om samenwerking met de eigen industrie aan te gaan. Het zwaarder meewegen van autonomie in de risicobeoordeling is een maatregel die veel uitvoerende organisaties in staat stelt om de eigen Nederlandse bedrijven in te schakelen en af te kunnen wijken van eerdere om vele redenen bijna 'gedwongen' keuzes voor non EU hyperscaler partijen.

Wij spreken nu met deze partijen over de mogelijkheden van een oplegging door het NCTV.

Waarmee voor hen de aanbestedingsregels die hen nu in de weg staan bij een keuze voor

Positie Dutch Cloud Community

Aan: Leden van de Vaste Commissie Digitale Zaken,

bijvoorbeeld nationale partijen een mogelijkheid wordt. Wij zouden een Rijksbreed beleid dat autonomie zwaarder zou laten meewegen in de aanbestedingen toejuichen. Het opent de deur voor investering in eigen capaciteit, eigen innovatie en daarmee digitale weerbaarheid van Nederland.